

КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ХАРКІВСЬКИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КНТЕУ

ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ

Ecological tourism

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Навчальний рік	2021/2022
З якого курсу викладається	2
В якому семестрі (-ах) викладається	3-4
Обсяг дисципліни (годин / ECTS)	180/6
Тижневе навантаження	4 години
Мова викладання	Українська
Статус дисципліни	Вибіркова

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Бабаєва Олена Володимирівна
Науковий ступінь, вчене звання	Кандидат географічних наук
Кафедра	Туристичного та готельного бізнесу
Посада	Доцент
Профіль викладача	Google Scholar
Контактна інформація	o.babaieva@knute.edu.ua

Анотація

Навчальний курс знайомить студентів з актуальною сучасною галуззю туризму - екологічно-орієнтованими видами туризму, а саме з екологічним та сільським зеленим туризмом.

Сьогодні ці напрямки туристичного бізнесу є надзвичайно популярними завдяки прихильності сучасного суспільства до здорового образу життя, а також надзвичайній різноманітності природних рекреаційних ресурсів Землі та України зокрема.

Переважаюча більшість населення планети мешкає у містах та мегаполісах та прагне хоча б інколи змінити звичне урбаністичне середовище на природне довкілля.

Саме тому популярність екотурів та агротурів у сучасному суспільстві стрімко зростає, і курс «Екологічний туризм» є важливим та актуальним для вивчення майбутніми фахівцями у сфері туризму.

Мета дисципліни

Формування у студентів системи теоретичних знань та практичних навичок для роботи в галузі екологічно-орієнтованих видів туризму.

У результаті вивчення дисципліни студент буде знати:

- основні поняття, проблеми і перспективи екологічно-орієнтованого туризму;
- основні підходи, принципи, методи, функції, основні категорії та інструменти предмету курсу;
- форми та види екологічно-орієнтованого туризму;
- основні напрямки розвитку екологічного та сільського зеленого туризму,
- географію екологічного та сільського зеленого туризму;
- особливості ринку послуг екологічно-орієнтованого туризму ;

вміти:

- аналізувати потенціал використання еколого-туристичних ресурсів в світі та Україні;
- розробляти макети нових послуг та апробувати їх на ринку зеленого сільського туризму;
- характеризувати світові тенденції і перспективи геопросторового розвитку екологічного та сільського зеленого туризму;
- розробляти перспективні туристичні маршрути в галузі екологічно-орієнтованого туризму в окремих регіонах України.

Передумови вивчення дисципліни

Знання основ географії, основ організації туризму.

Програма дисципліни

Тема 1. Теоретичні засади курсу

Сучасна концепція екологічного туризму. Екологізація туризму. Антропогенне навантаження на природу внаслідок туризму. Раціональне використання природних туристичних ресурсів. Сутність, види і напрями екологічно-орієнтованого туризму: природний туризм (nature tourism, nature-based or nature-oriented tourism), біотуризм (wildlife tourism), подорожі до дикої природи (wilderness travel), пригодницький туризм (adventure tourism), зелений (green tourism) та сільський туризм (agrotourism). Співставлення понять «жорсткий» і «м'який» туризм. Сталий туризм (sustainable tourism).

Діяльність міжнародних організацій у сфері екологічного туризму.

Міжнародні документи у галузі сталого розвитку туризму. Сутність екологічно-орієнтованого туризму.

Тема 2. Класифікація екологічного туризму

Види екологічних турів. Науковий екологічний туризм. Пізнавальний екологічний туризм. Рекреаційний екологічний туризм. Навчальний екологічний туризм.

Екологічні тури за основною метою туру: спостереження за дикою природою, відпочинок на природі, лікування природними факторами, спортивно-пригодницькі тури.

Екологічні тури за основним об'єктом: ботанічні, зоологічні, геологічні, еколого-етнографічні, археологічні, еколого-культурні, агротури, спелеологічні, водні, гірські екотури.

Тема 3. Особливості розвитку екологічного туризму

Основні принципи екологічного туризму. Критерії екологічності туру. Зведення до мінімуму негативних наслідків екологічного та соціально-культурного характеру, підтримання екологічної стійкості середовища. Сприяння охороні природи та місцевого соціо-культурного середовища. Екологічна освіта і виховання. Участь місцевих жителів і отримання ними доходів від туристичної діяльності, що створює для них економічні стимули до охорони природи. Економічна ефективність та внесок у стійкий розвиток відвідуваних регіонів.

Тенденції розвитку екологічного туризму. Характерний портрет екотуриста і категорії екотуристів: Високоспеціалізовані фахівці, вчені, учасники спеціалізованих турів (еколого-освітніх і наукових); «Захоплені» туристи, які цілеспрямовано приїжджають на охоронювані території з метою пізнання місцевої природи і культури; «Основний потік» - туристи, головною метою яких є просто «незвичайна подорож»; «Випадкові» туристи, для яких відвідування природних куточків є випадковою частиною більш великого туру.

Досвід зарубіжних країн з практики організації екотуризму. Ефективність екологічного туризму. Сприяння економічному розвитку країн і регіонів.

Тема 4. Ресурси екологічного туризму в країнах світу

Ресурси екологічного туризму в країнах Європи. Ресурси екологічного туризму в Північній та Південній Америці. Ресурси екологічного туризму в країнах Азії та Африки. Екологічний туризм в Австралії та країнах Азії.

Особливості екзотичного екотуризму: джунглі, сафарі, пустелі, питання безпеки тощо. Розвиток екологічного туризму у гірських країнах світу.

Тема 5. Екологічний туризм в Україні

Загальні передумови розвитку екотуризму в Україні. Пріоритетні напрямки національної системи екотуризму. Фактори стримування розвитку екологічного туризму.

Екологічний туризм на землях природно-заповідного фонду. Екотуризм в національних парках. Екологічний туризм в природних і біосферних заповідниках.

Тема 6. Концептуально-теоретичні аспекти сільського зеленого туризму

Основні поняття та концепції сільського екологічного туризму.

Історія розвитку зеленого сільського туризму.

Форми та види організації відпочинку в сільській місцевості. Основні мотиви вибору відпочинку в сільській місцевості (за типом green rural tourism або green village tourism).

Вплив етнопсихологічного фактора на мотивацію вибору відпочинку в сільській місцевості.

Використання цінностей рідної культури і традицій – шлях до динамічного розвитку зеленого сільського туризму.

Тема 7. Організація та планування сільського зеленого туризму

Організація сільського зеленого туризму. Види організації сільського зеленого туризму: здача в найм невеликих будиночків, квартир або кімнат у невеликих сільських готелях або котеджах, організація проживання відпочиваючих у сільському будинку безпосередньо в сім'ї.

Сільський туризм як вид підсобної діяльності. Поняття «агрооселя» і «житлове приміщення».

Основні вимоги щодо облаштування агрооселі для прийому туристів. Забезпечення умов безпечного відпочинку гостей

Особливості менеджменту та маркетингу сільського зеленого туризму. Технологічні основи гостинності. Технологічні основи надання послуг зеленого туризму. Основні фази обслуговування.

Сільський туризм як підприємницька діяльність. Розробка нових послуг у сфері зеленого туризму.

Тема 8. Розвиток сільського зеленого туризму в Україні

Сучасний стан розвитку сільського зеленого туризму в Україні. Проблеми і перспективи. Загальні передумови розвитку агротуризму в Україні.

Спілка сприяння розвитку сільського туризму в Україні. Нормативно-правова основа організації зеленого сільського туризму. Організації, які регулюють діяльність у сфері зеленого сільського туризму на місцевому та державному рівнях.

Тема 9. Сучасний закордонний досвід організації сільського зеленого туризму

Світові тенденції і перспективи розвитку агротуризму. Центри зеленого сільського туризму в країнах світу. Особливості організації агротуризму в світі.

Особливості та політики дисципліни

Під час вивчення дисципліни використовуються як традиційні методи навчання та викладання, так і інтерактивні, проблемно орієнтовані лекційні, семінарські та практичні заняття; виконання практичних робіт; підготовка самостійних, творчих робіт та проектів.

Від студентів очікується регулярне відвідування занять згідно з розкладом, опрацювання рекомендованих основних і додаткових джерел інформації, виконання індивідуальних практичних завдань. Студенти мають дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Форми та методи оцінювання

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-баловою шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до діючого [Положення про оцінювання результатів навчання студентів](#).

Поточний контроль (60 балів): 1) активна участь в ділових іграх; 2) виконання ситуаційних завдань; 3) поточне тестування на Порталі освітніх ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу Інституту ([Порталі освітніх ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу Інституту](#)).

Підсумковий семестровий контроль (40 балів): письмовий екзамен. Структура екзаменаційного білету: завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування); завдання на оцінювання практичних навичок (ситуаційне завдання); завдання на оцінювання професійних вмінь (творче завдання).

Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Рекомендовані джерела інформації

1. Гапоненко Г. І. Сільський зелений туризм.- Київ : Університетська книга, 2019. – 178 с.
2. Екогеографія та екотуризм : підручник / В. Г. Петрук, О. В. Бондарчук, І. А. Трач. – Вінниця : ТОВ "Нілан-ЛТД", 2016. – 178 с.
3. Порадник організатору відпочинку та власнику садиби // Туризм сільський зелений. – IV/2013. – Випуск № 6.
4. Туризм у XXI столітті: глобальні тенденції і регіональні особливості // Матеріали II Міжнародної наук.-практ. конф. – 10–11.10.2001 р. / Редкол. В. І. Цибух (голова) та ін. – Київ : Знання України, 2012. – 560 с.